

Yttrande över slutbetänkande av miljömyndighetsutredningen – Vägar till ett effektivare miljöarbete

Bakgrund

Den 2015-09-05 lämnade Regeringskansliet rubricerad remiss till Kommunstyrelsen, Åre kommun för yttrande.

Regeringen gav år 2013 en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av myndigheterna inom miljöområdet.

I slutbetänkandet presenteras nu ett förslag om ändringar i regeringens tillämpning av generationsmålet och miljö kvalitetsmålen och en effektivare finansiell styrning. En viktig utgångspunkt för förslaget är att en ny myndighet inrättas med huvuduppgift att bevilja tillstånd enligt kapitlen 9,11,13-15 i miljöbalken. Ansvaret för att bedriva tillsyn inom dessa områden samt svara för tillsynsvägledning till kommunerna som idag ligger hos Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen och länsstyrelserna skulle enligt förslaget flyttas till den nya myndigheten. För kommunen blir det ingen förändring vad avser kommunens tillsynsuppgifter utifrån miljöbalken.

Förslagen syftar till att ge förutsättningar för en lösning av dagens problematik med myndighetsstyrning som är enligt utredning väg och detaljerad samt har allvarliga brister i effektivitet, enhetlighet och rättssäkerhet. Idag saknas dessutom någon oberoende utvärdering av effekterna av miljömålsarbetet. Tillgänglighet till forskningen är låg och den kommer inte till nytta.

Utredaren föreslår att:

- regeringen tar bort uppgiften att verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås i förordningarna med instruktion för de 26 myndigheter som i dag ingår i miljömålssystemet samt länsstyrelseinstruktionen. Förutsatt att instruktionerna inte redan innehåller sådana uppgifter, bör regeringen för dessa myndigheter, länsstyrelserna och övriga relevanta myndigheter i stället formulera verksamhetsanpassade uppgifter som i sin tur bidrar till att nå det av riksdagen beslutade generationsmålet och de 16 miljö kvalitetsmålen,
- regeringen i 3 § myndighetsförordningen (2007:515) inför en ny uppgift som innebär att myndighetsledningen ska se till att verksamheten främjar en hållbar utveckling och bidrar till att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen,
- Naturvårdsverkets uppgift att vart fjärde år redovisa en fördjupad utvärdering av resultaten i förhållande till generationsmålet och miljö kvalitetsmålen, ska utgå ur Naturvårdsverkets instruktion,

- Formas får en ny uppgift som innebär att regelbundet genomföra och till regeringen redovisa resultatet av en samhällsövergripande utvärdering av effekterna av miljöarbetet för att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålen,
- det som i dag är inomstatliga bidrag mellan till exempel Naturvårdsverket och länsstyrelserna i stället ska tilldelas respektive länsstyrelse i form av direkta anslag/anslagsposter,
- en ny myndighet inrättas med huvuduppgift att bevilja tillstånd enligt kapitlen 9, 11, 13–15 i miljöbalken. Myndigheten ska också bedriva tillsyn inom dessa områden samt svara för tillsynsvägledning till kommunerna. Ansvaret för dessa uppgifter ligger för närvarande hos Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen och länsstyrelserna, men flyttas genom utredningens förslag till den nya myndigheten,
- möjligheterna för Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kammarkollegiet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och länsstyrelserna att föra talan i målet för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen upphör,
- vattenmyndigheterna avvecklas och att deras verksamhet flyttas till Havs- och vattenmyndigheten,
- Formas får en ny uppgift som innebär att vetenskapligt utvärdera tillämpad och ny forskning inom miljöområdet.

Förslagen utvecklas i utredningens kapitel 11. De delar som framför allt berör förvaltningen bifogas. Hela utredningen finns att ta del av på regeringens webbsida: www.regeringen.se. SOU 2015:43.

Remisstiden sträcker sig till den 12 oktober 2015. Miljöavdelningen har sammanställt detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Överväganden

Myndighetsstyrning är idag fördelade över flera aktörer vilket gör att tillståndsgivning, tillsyn samt tillsynsvägledning, uppföljning och utvärdering är otydligt och icke effektiv.

Miljöavdelningen anser att det är bra att en översyn av myndigheterna inom miljöområdet har gjorts och tillstyrker förslagen i huvudsak med de synpunkter som framgår i yttranden.

Förslag till beslut

Yttrande över remissen ”Vägar till ett effektivare miljöarbete” godkänns.

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

Jari Hiltula
sambällsbyggnadschef

Jasna Lindberg
miljöchef

Bilagor

1. Vägar till ett effektivare miljöarbete, kapitel 11

REMISSYTTRANDE

2015-09-24

Miljö och energidepartementet
103 33 Stockholm
m.registrator@regeringskansliet.se
niclas.damm@regeringskansliet.se

Yttrande över slutbetänkande av miljömyndighetsutredningen – Vägar till ett effektivare miljöarbete

Sammanfattning

Åre kommun tillstyrker i huvudsak slutbetänkande av miljömyndighetsutredningen men vill framföra följande synpunkter:

1. När det gäller frågor om: Miljömålen i myndighetsstyrningen, uppföljning, utvärdering och resultatredovisning inom miljömålssystemet samt regeringens myndighetsstyrning – finansiell styrning i flera led, avstår kommunen att lämna synpunkter eftersom detta inte är en fråga för oss.
2. Åre kommun tillstyrker de förslag som syftar till att en myndighet inrättas med huvuduppgift att bevilja tillstånd enligt kapitel 9,11, 13-15 i miljöbalken. Med tillägg att den kommunala tillsynen ska ligga kvar på kommunerna.
3. Förändring av endast strukturen löser inte problematiken. Det krävs en utredning samt plan på hur kommunikationen mellan regionerna samt inom regionerna ska fungera för att uppnå likabehandling.
4. Konsekvenserna av de förslagen är inte tillräckligt utredda.
5. Det är svårt att bedöma om förändringar kommer att ge effekten och hur det förändrar kommunens arbete samt ekonomiska förutsättningar.

Yttrande

Åre kommun bedömer sammantaget att förslaget väl motsvarar syftet med förändringarna samt i stort innebär förbättring i framtida miljöarbete. Författaren har resonerat från flera olika håll och det finns inte mycket utrymme för kommentarer i förundersökningen. Den föreslagna strukturen är dock inte genomarbetad och det är orimligt att förvänta sig att ändringar skulle träda i kraft redan 2017. Det är svårt att bilda sig en uppfattning av vilka konsekvenser det får för kommunens arbete. I remissen sägs att den kommunala tillsynen inledningsvis bör ligga kvar på kommunerna. Åre kommun vill betona att vägen mot att förstatliga tillsynen är inte den rätta. Tillsynen ska bedrivas där den är mest lämpad, vilket vi anser i de allra flesta fallen innebär att den ska bedrivas av kommunerna.

Den nuvarande strukturen med många myndigheter är områdesanpassad men det har blivit för spretigt och det är svårt att prioritera tillsynen så att målen nås. För kommunen är det en resa med försök att uppfatta rätt riktning. Vissa frågor har varit mera eller mindre aktuella genom tiden och i de fallen har funnits uppfattning att myndigheter försöker följa upp vissa bestämda miljö kvalitetsmål. Kommunen efterfrågar verkkningsfulla styrmedel och tydlig väg hur målen skulle uppnås med hjälp av tillståndsgivning och tillsyn.

Kommunen håller med att en modernisering av miljömålen behövs med en utveckling av konkreta, vardagsnära handlingsplaner för miljö och åtgärdsarbete. Miljöfrågan bör vara avgörande i stora eller små frågor samt långsiktiga med tanke att det politiska intresset kan sträcka sig över mandatperioden.

Att kommunen får föra talan för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen inom kommunen skulle ge kommunen större ansvar och med detta större engagemang att planera åtgärder som leder till en bättre miljö. Idag finns svårigheter med att följa normer som inte motsvarar dem faktiska förhållanden som finns i kommunen.

Frågan ligger så klart i kommunens egen intresse men det är oklart vilka ekonomiska ramar som är rimliga i sammanhanget och hur kommunen klarar av det.

Åre kommun tillstyrker de förslag som syftar till att en myndighet inrättas med huvuduppgift att bevilja tillstånd enligt kapitel 9,11, 13-15 i miljöbalken. Myndigheten ska också bedriva tillsyn inom dessa områden samt svara för tillsynsvägledning till kommunerna. Det saknas dock en redovisning på vilket sätt man uppnår en mer effektivt och rättssäker myndighetsutövning. Problematiken med samsyn finns redan idag t.ex. hos länsstyrelserna. Hur ska man få, i förslagsvis fem regioner att vara lika i bedömningar. Åre kommunens åsikt är att förändringen av endast strukturen inte löser problematiken. Det krävs en utredning samt plan på hur kommunikationen mellan regionerna samt inom regionerna ska ske för att det ska vara likabehandling.

I remissen sägs att objekt som kommuner har tagit över från länsstyrelserna ska ligga kvar på kommunerna men att en omprövning av överlåtelsen bör ske. Åre kommun anser att tillsynen ska bedrivas där den är mest lämpad och där det finns en lokalkännedom som visar sig vara svår att ha på statlig nivå.

I förslaget framkommer att Formas får till uppgift att vetenskapligt utvärdera tillämpad och ny forskning inom miljöområdet. Kommunens åsikt är att "vem" är inte avgörande fråga. Frågan är hur forskningen ska integreras och utvärderas i miljöarbetet.

Peter Bergman
kommunstyrelsens ordförande

Richard Högström
kommunchef